

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे/ योग

परीक्षा : मे - २०१६

द्वितीय सत्र

विषय:- राज्यशास्त्राची ओळख (भाग-२) (PCG- 201)

दिनांक : २८/०५/२०१६

गुण : ६०

वेळ : दु. २.०० ते. दु. ४.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
  ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

प्र.१. योग्य शब्द निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

(१०)

- १) ऑरिस्टॉटलच्या राज्यांच्या वर्गीकरणाचे दोन निकष ----- आणि ----- हे आहेत.

अ) राज्याचा आकार आणि लोकसंख्या	ब) शासनाचे गुण आणि दोष
क) लोकशाही आणि हुकूमशाही	ड) गुणात्मक आणि संख्यात्मक
- २) जनता आपले प्रतिनिधी निवडते आणि ते प्रतिनिधी जनतेला जबाबदार असतात हा ----- शासनाचा प्रकार आहे.

अ) हुकूमशाही	ब) लोकशाही
क) महाजनशाही	ड) प्राचीन गणराज्य
- ३) कायदेमंडळाचे प्रमुख कार्य ----- असते.

अ) कायदा तयार करणे	ब) कायद्याची अंमलबजावणी करणे
क) सर्वोच्च न्यायालयाच्या प्रमुख न्यायाधीशांची नियुक्ती करणे	ड) युद्ध व शांतता जाहीर करणे.
- ४) मूलभूत सुविधा पुरवणे आणि स्थानिक लोकांचे प्रश्न सोडवणे हे ----- शासनाचे कार्य आहे.

अ) केंद्र सरकार	ब) राज्यसरकार
क) संघराज्य	ड) स्थानिक सरकार
- ५) राजकीय पक्षाचे ध्येय ----- असते.

अ) शासनावर टीका करणे	ब) सत्तारूढ पक्षाला विरोध करणे
क) शासन निर्माण करणे	ड) जनमत संघटित करणे
- ६) संसदीय शासनपद्धतीमध्ये पंतप्रधान तोपर्यंत पदावर राहू शकतात जोपर्यंत ----- .

अ) घटनात्मक प्रमुखांची इच्छा असते.	ब) कायदेमंडळाचा त्यांच्यावर विश्वास असतो
क) न्यायमंडळाची इच्छा असते.	ड) राजकीय पक्षाची इच्छा असते.
- ७) अध्यक्षीय शासन पद्धतीमध्ये पुढील सिद्धांताचा वापर केला आहे.----- .

अ) सत्ता विभाजन	ब) कायद्यापुढे समानता
क) संयुक्त जबाबदारी	ड) जबाबदार शासनपद्धती
- ८) जेव्हा सत्ता केंद्र सरकारकडे केंद्रित झालेली असते तेव्हा या शासन प्रकारास ----- शासन म्हणतात.

अ) संघराज्य	ब) अर्धसंघात्म
क) एकात्म	ड) लोकशाही

- १) संघराज्य पद्धती मध्ये ----- या तत्त्वाचा अवलंब केलेला आढळून येतो.
 अ) सत्तेचे केंद्रिकरण ब) सत्ता संतुलन
 क) सत्तेचे एकात्मिकरण ड) विविधतेतून एकात्मता
- १०) ज्या राज्यामध्ये लोकांना कल्याणकारी सेवा पुरवल्या जातात त्या राज्याला-----
 म्हणतात.
 अ) लोकहितवादी ब) लोकशाहीवादी
 क) दक्ष ड) कल्याणकारी

प्र.२. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (३०)

- १) ऑरोस्टॉटलने केलेले राज्यांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
 २) संसदीय पद्धतीचे गुण-दोष स्पष्ट करा.
 ३) अध्यक्षीय पद्धतीचे गुण-दोष स्पष्ट करा.
 ४) लोकशाही पद्धतीच्या गुण-दोषांची चर्चा करा.
 ५) कल्याणकारी राज्याची संकल्पना स्पष्ट करा. भारत हे कल्याणकारी राज्य आहे असे तुम्हांस वाटते का? चर्चा करा.

प्र.३. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)

- १) कादेमंडळाची कार्ये स्पष्ट करा.
 २) राजकीय पक्ष करीत असलेल्या कार्याची चर्चा करा.
 ३) संसदीय पद्धतीची वैशिष्ट्ये थोडक्यात लिहा.
 ४) एकात्म शासनपद्धतीचे गुण-दोष सांगा.

प्र.४. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)

- १) न्यायमंडळाची कार्ये
 २) संघराज्य पद्धतीचे गुण-दोष
 ३) एकात्म पद्धतीची वैशिष्ट्ये
 ४) लोकशाहीचे भवितव्य

Translation in English

Sub: Introduction to Political Science (Part – 2) (PCG- 201)

Instructions:

- 1) All Question are Compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
- 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.

Q.1. Fill in the blanks with the correct option. (10)

- 1) Aristotle's classification of state is based on two criterias ----- and ----- .
 a) size of the state and population   b) governments merits and demerits
 c) democracy and tyranny   d) qualitative and quantitative
- 2) People elect their representatives and the representatives are responsible to the people is called as ----- format of the government.
 a) dictatorial   b) democratic
 c) aristocratic   d) ancient republic

